

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/66/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6723200096
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Zlocha
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6723200096.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Zlochu a sudkýň JUDr. Renáty Deákovvej a JUDr. Danice Kočičkovej ako členiek senátu, v spore žalobcu: A. B. C., nar. XX. XXXXXXXX XXXX, trvale bytom D. XXX/X, E. F. G., zast. D. A. H., advokátom so sídlom Nám. SNP 23, Zvolen, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, IČO: 00 151 866, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o zaplatenie 5.279,95 Eur s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č.k. 16C/3/2023-226 zo dňa 16. júna 2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobca **m á n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100%, ktoré mu je žalovaný povinný zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o ich výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 16C/3/2023-226 zo dňa 16. júna 2023 (ďalej len „napadnutý rozsudok“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.279,95 Eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku (prvá výroková veta) a rozhodol o povinnosti žalovaného nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % v lehote 15 dní od právoplatnosti uznesenia súdu o ich výške (druhá výroková veta).

1.1 Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplatenia sumy 5.279,95 Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá mu ako hasičovi mala vzniknúť v dôsledku prekročenia limitu týždenného pracovného času stanoveného čl. 6 písm.b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES zo dňa 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „smernica č. 2003/88/ES“) v spornom období od januára 2020 do novembra 2022. Žalobca, vykonávajúci od januára 2020 do apríla 2022 štátnu službu v okrese Žiar nad Hronom, resp. od mája 2022 do novembra 2022 v okrese Zvolen, v žalovanom období odpracoval celkom 2.002,33 hodín služobnej pohotovosti (určenej a nariadenej), ktorá nebola započítaná do fondu pracovného (služobného) času; od januára 2020 do novembra 2022 pracoval na zmeny rozvrhnuté na 17 hodín výkonu služby a 7 hodín určenej služobnej pohotovosti (od 01.01.2022 na 16 hodín výkonu služby a 8 hodín určenej služobnej pohotovosti); priemerný týždenný pracovný čas žalobcu v tomto období bol 52,72 hodín. Žalobca argumentoval, že v dôsledku nesprávneho prebratia smernice č. 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „zákon č. 315/2001 Z.z.“) sa služobná pohotovosť hasičov nezapočítava do služobného času, čím mu vznikla škoda v podobe nemajetkovej ujmy. Analogicky vychádzajúc z ustanovenia § 122 ods.1 a 2 písm.a) zákona č. 315/2001 Z.z. určil výšku nemajetkovej ujmy za kalendárny mesiac ako súčin odpracovaných hodín určenej

služobnej pohotovosti v daný kalendárny mesiac a 35 % alebo 20 % z príslušnej časti služobného platu za každú odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti v závislosti od toho, či hodiny služobnej pohotovosti boli odpracované počas bežného služobného dňa (50 % - 15 % = 35 %) alebo v deň pracovného pokoja (50 % - 30 % = 20 %); v konkrétnostiach takto za obdobie roka 2020 vyčíslil nemajetkovú ujmu na sumu 1.483,92 Eur (pri odslúžení 573,68 hodín a hodinovej sadzbe 7,4686 Eur); za rok 2021 ju vyčíslil na sumu 1.871,01 Eur (pri odslúžení 684,62 hodín a hodinovej sadzbe 7,9212 Eur) a za rok 2022 /do novembra/ vyčíslil nemajetkovú ujmu na sumu 1.925,02 Eur (pri odslúžení 688,44 hodín a hodinovej sadzbe 7,9818 Eur).

1.2 Súd prvej inštancie vydal platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný odôvodnený odpor; v tomto vzniesol námietku miestnej nepríslušnosti konajúceho súdu prvej inštancie; mal za to, že smernica č. 2003/88/ES sa na hasičov nevzťahuje; konštatoval, že táto bola do právneho poriadku prebratá správne; žalovaný bol toho názoru, že nie je pasívne vecne legitimovaný v spore; namielol, že žalobca neosvedčil vznik nároku na náhradu škody, nepreukázal výšku uplatneného nároku ani zásah do súkromného a rodinného života; náhradu nemajetkovej ujmy označil za neprimeranú; vzhľadom na jej výpočet (nemajetkovej ujmy) mal za to, že ide o mzdový nárok. V ďalšom písomnom vyjadrení (duplika) žalovaný nad rámec už uvedených skutočností doplnil, že nemajetková ujma mohla žalobcovi vzniknúť až konkrétnym porušením smernice č. 2003/88/ES a len v rozsahu tohto porušenia, a teda nie za všetky hodiny služobnej pohotovosti, ale len za tie, ktoré prekročili 48-hodinový týždenný pracovný čas.

1.3 Okresný súd vychádzajúc zo skutkových tvrdení žalobcu, žalovaným účinne nepopretých, a listinných dôkazov, aplikujúc čl. 6 písm.b) smernice č. 2003/88/ES a ustanovenia § 11, § 13 ods.1,2,3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) konštatoval dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku.

1.4 Súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú žalovaným vznesenú námietku miestnej nepríslušnosti konajúceho súdu; v tejto súvislosti aplikoval ustanovenie § 17 a § 19 písm.b) v spojení s § 37 C.s.p., v zmysle ktorých mal za to, že je miestne príslušným na prejednanie a rozhodnutie sporu, pretože škoda mala žalobcovi vzniknúť v mieste výkonu služby (okres Žiar nad Hronom a okres Zvolen), pričom okres Zvolen patrí do jeho územnej pôsobnosti.

1.5 Pokiaľ ide smernicu č. 2003/88/ES, táto bola žalovaným prebratá do zákona č. 315/2001 Z.z.; cieľ sledovaný jej čl. 6 písm.b) (t.j. neprekročenie priemerného týždenného pracovného času pracovníka v rozsahu 48 hodín vrátane nadčasov) však nebol v zákone o Hasičskom a záchrannom zbere dosiahnutý. Okresný súd vychádzajúc z ustanovení § 85 ods.1,2, § 86 ods.1,2 a § 92 ods.1 zákona č. 315/2001 Z.z. bol toho názoru, že zákon oddeľuje vykonávanie štátnej služby hasiča v rámci služobného času a vykonávanie štátnej služby hasiča v rámci určenej služobnej pohotovosti; uviedol, že v oboch prípadoch ide o výkon štátnej služby hasiča, služobná pohotovosť hasiča sa však do služobného času nezapočítava. Podľa čl. 2 bod 1 smernice č. 2003/88/ES pritom pracovný čas predstavuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi; čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom (bod 2 čl.2 smernice). Okresný súd na základe uvedeného ustálil, že zákon č. 315/2001 Z.z. v rozpore so smernicou č. 2003/88/ES vyčleňuje zo služobného času hasiča čas určenej služobnej pohotovosti.

1.5.1 Okresný súd vykonal porovnanie znenia posudzovaných ustanovení zákona č. 315/2001 Z.z. (§ 85 ods.1,2, § 86 ods.1,2 a § 92 ods.1) pred a po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie ako aj v znení ich ďalších zmien; mal za preukázané, že žalovaný v rámci preberania smernice č. 2003/88/ES po vstupe do Európskej únie nezohľadnil skutočnosť, že pracovná pohotovosť predstavuje pracovný čas pracovníka.

1.5.2 Čo sa týka námietky nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v spore, túto súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú. Nakoľko bola smernica č. 2003/88/ES adresovaná členským štátom a tieto zodpovedali za jej správne prebratie, mal okresný súd za to, že žalovanému ako členskému štátu Európskej únie a adresátovi smernice v konaní o náhradu škody spôsobenej jej nesprávnym prebratím do právneho poriadku svedčí pasívna vecná legitimácia.

1.5.3 Ak žalovaný argumentoval, že smernica č. 2003/88/ES sa na žalobcu z dôvodu charakteru vykonávaných činností nevzťahuje, okresný súd konštatoval opak; v tejto súvislosti upriamil pozornosť na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, v konkrétnostiach na rozhodnutia C-429/09 vo veci Fu?, C-397/01 vo veci Pfeiffer či C-518/15 vo veci Matzak. Osobitne v prípade hasičov súdny dvor potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou č. 2003/88/ES (C-429/09 vo veci Fu? a C-52/04 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg). Obdobný záver o potrebe započítania času služobnej pohotovosti do pracovného času vyplýva aj z aktuálnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, na ktorú okresný súd poukázal (pozri rozsudky C-214/20 zo dňa 11.11.2021, C-580/19 zo dňa 09.03.2021, C-107/19 zo dňa 09.09.2021 a C-344/19 zo dňa 09.03.2021).

1.6 Súd prvej inštancie mal za preukázané splnenie predpokladov vzniku zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú porušením práva únie. Štát zodpovedá jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva únie, ak (a) porušená norma práva únie priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám alebo zakladá povinnosti pre členský štát, (b) porušenie práva únie je dostatočne závažné a (c) medzi porušením práva únie členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť s tým, že o výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd.

1.6.1 Okresný súd konštatoval, že čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín; uvedené ustanovenie má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi; do právneho poriadku Slovenskej republiky bolo prebraté nesprávne, pretože umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu vrátane nadčasov presiahol 48 hodín.

1.6.2 Porušenie čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES považoval okresný súd za dostatočne závažné, pretože došlo k porušeniu jasnej a konkrétnej normy únie, ktorá, pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času, neopúšťa členským štátom priestor na voľnú úvahu; zároveň ide o porušenie práva únie, ktoré je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie.

1.6.3 Podľa názoru súdu prvej inštancie zároveň došlo v príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovaného u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy), a to v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník z dôvodu vyčerpania alebo iného nepravidielného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie) ako aj zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (pretože musel odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice; na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom či záľubám, resp. iným aktivitám nesúvisiacim s pracovným zaradením).

1.7 Napriek obrane žalovaného mal súd prvej inštancie ujmu žalobcu preukázanú; tento v rozpore s ustanovením čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES v žalovanom období odpracoval 2.002,33 hodín služobnej pohotovosti, ktoré neboli započítané do fondu pracovného času; priemerný týždenný pracovný čas žalobcu v tomto období predstavoval 52,72 hodín. Žalobca na preukázanie svojich tvrdení predložil doklady od svojho zamestnávateľa, ktoré žalovaný žiadnym spôsobom nespochybnil a nenavrhol vykonať žiadne dokazovanie.

1.7.1 Zásah do osobnosti žalobcu bol preukázaný dokazovaním; bol spôsobený tým, že žalobca každý týždeň odpracoval viac ako 48 hodín a žiadna z odpracovaných 2.002,33 hodín pohotovosti (či už služobnej alebo nariadenej) nebola v rozpore s čl. 6 písm. b) v spojení s čl. 2 ods. 1 smernice č. 2003/88/ES započítaná do pracovného času žalobcu.

1.7.2 V súvislosti s obranou žalovaného, že vznik nemajetkovej ujmy prichádza do úvahy len v prípade hodín služobnej povinnosti, ktoré presiahnu hranicu 48 hodín týždenne, okresný súd zdôraznil, že žiadna z odslúžených hodín služobnej pohotovosti nebola žalobcovi započítaná do fondu pracovného času, čo je v rozpore so smernicou č. 2003/88/ES.

1.8 Nakoľko slovenský právny poriadok neobsahuje úpravu ohľadom práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva únie, mal okresný súd vzhľadom na skutkový stav veci za to, že ujma žalobcu má najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analógia podľa § 11 - § 13 Občianskeho zákonníka). Fyzická osoba má právo domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie, ktorým sa rozumie morálna satisfakcia (§ 13 ods.1 Občianskeho zákonníka); peňažná satisfakcia prichádza do úvahy, ak sa satisfakcia morálna nejaví ako dostatočná. Vzhľadom na povahu porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo (žalovaný ako členský štát Európskej únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b/ smernice č. 2003/88/ES) považoval okresný súd za dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu či žaloba na odstránenie trvalých následkov a ani morálna satisfakcia nie je namieste. Žalobcom uplatnená náhrada škody vo výške 5.279,95 Eur predstavuje s ohľadom na odpracované hodiny pohotovosti sumu 2,64 Eur za hodinu. S obranou žalovaného, že ide o mzdový nárok sa súd prvej inštancie nestotožnil.

1.8.1 V nadväznosti na uvedené súd prvej inštancie konštatoval, že vzniknutú nemajetkovú ujmu nebolo možné nahradiť inak, pretože žalobca nemohol uplynutý čas (2.002,33 hod.) stráviť inak; nemohol sa venovať rodine, priateľom, záľubám, regenerácií či odpočinku.

1.9 Okresný súd žalobe v plnom rozsahu vyhovel; na základe návrhu žalovaného a so súhlasom žalobcu určil lehotu na plnenie v rozsahu 15 dní od právoplatnosti rozsudku (§ 232 ods.3 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok /ďalej len „C.s.p.“).

1.10 O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods.1 v spojení s § 262 ods.1 C.s.p.. Nakoľko bol žalobca v konaní v plnom rozsahu úspešný, priznal mu proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný (ďalej aj „odvolateľ“) v zákonom stanovenej lehote odvolanie s návrhom, aby odvolací súd zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu zamietne; uplatnil si aj nárok na náhradu trov konania. Uplatnil odvolacie dôvody uvedené v ustanovení § 365 ods.1 písm. d), f) a h) C.s.p.; tvrdil tak, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.1 Žalovaný, rovnako ako v konaní pred súdom prvej inštancie, zopakoval, že právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov so smernicou Európskej únie do kompetencie súdu prvej inštancie nepatrí; súdu prvej inštancie nebola zverená právomoc na porovnanie súladu, resp. vyslovenie nesúladu zákona č. 315/2001 Z.z. so smernicou č. 2003/88/ES; takýto záver si okresný súd nemohol osvojiť ani ako otázku predbežnú, pretože dôsledky takéhoto konštatovania by presiahli predmet tohto súdneho sporu, v ktorom sa posudzuje iba individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy.

2.2 V súvislosti s namietanou pasívnou vecnou legitímáciou poukázal na nevyhnutnosť rozlišovania medzi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky; tieto sú dva samostatné subjekty, ktorých postavenie v súdnom konaní ani v pracovnoprávných vzťahoch nemožno zamieňať. Žalovaný bol súčasne toho názoru, že súd prvej inštancie nevzal do úvahy potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“. Prebratie smernice je premietnuté do textu právneho predpisu, ktorý musí byť s obsahom a znením smernice v súlade. Ak sa žalobca domnieval, že Slovenská republika v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky nesprávne prebrala smernicu č. 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z., mal preukázať, v čom dané pochybenie spočíva. Na konštatovanie nesprávneho prebratia smernice č. 2003/88/ES bolo podľa názoru žalovaného nevyhnutné vykonať porovnanie znenia zákona č. 315/2001 Z.z. pred a po účinnosti smernice č. 2003/88/ES. Žalovaný uviedol, že k porušeniu smernice môže dôjsť až aplikáciou jej jednotlivých ustanovení, ak si adresát účinkov smernice (napr. zamestnávateľ) vyložil ustanovenia v rozpore s jej obsahom. Prípadný nárok na náhradu škody by tak mohla založiť len nesprávna aplikácia smernice. Žalovaný vyjadril presvedčenie, že žiadne ustanovenie zákona č. 315/2001 Z.z. nie je možné považovať za rozporné so smernicou; dodal, že Slovenská republika pri preberaní smernice č. 2003/88/ES

neporušila žiadne predpisy, preto pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škoda a tým ani zodpovednosť žalovaného za nároky, ktoré si žalobca v tomto konaní uplatnil. Zároveň mal za to, že žalobcom uplatnené nároky vyplývajú z pracovnoprávneho vzťahu; žalobca za nárok na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy skryl svoj mzdový nárok. Žalovaný zotrval na tvrdení, že žalobca namietal nesprávne prebratie smernice č. 2003/88/ES, nie jej aplikáciu v individuálnom prípade; Slovenská republika pritom nemôže niesť zodpovednosť za nesprávnu aplikáciu smernice č. 2003/88/ES na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa.

2.3 Čo sa týka pôsobnosti smernice č. 2003/88/ES, žalovaný zopakoval, že táto sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru (ďalej aj „HaZZ“) vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času nevťahuje. Mal za to, že rozsah pôsobnosti smernice č. 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v čl. 2 ods.1 Smernice č. 89/391/EHS a negatívne vymedzený v jej čl. 2 ods.2; na základe uvedeného konštatoval, že smernica č. 2003/88/ES sa na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany nevťahuje; úlohy, ktoré plnia príslušníci HaZZ možno podľa názoru žalovaného subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle čl. 2 ods.2 smernice č. 89/391/EHS. Rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie C-429/09 vo veci Fu? nepovažoval za relevantné, nakoľko sa týka mestského hasiča, výkon činnosti ktorého je odlišný od režimu, v akom fungujú príslušníci Hasičského a záchranného zboru v Slovenskej republike.

2.4 Odvolateľ upriamil pozornosť na čl. 17 ods.1 smernice č. 2003/88/ES, ktorý umožňuje členským štátom, aby sa odchýlili od uplatňovania čl. 6 za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov; jedným z dôvodov neuplatnenia daného článku je situácia, že sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany.

2.5 Poukázal na z judikatúry Súdneho dvora vyplývajúcu povinnosť kumulatívneho splnenia všeobecných podmienok nevyhnutných na úspešné uplatnenie si nároku na náhradu škody za porušenie práva únie. Mal za to, že žalobca vznik nároku na náhradu škody žiadnym spôsobom neosvedčil. Žalovanému nebolo zrejmé, ako mohla žalobcovi vzniknúť uplatnená škoda; stanovenie jej výšky označil za nejasné; pripomenul, že za nariadenú pohotovosť bol žalobca riadne odmeňovaný. Odvolateľ dodal, že v čase služobnej pohotovosti nie je od žalobcu vyžadovaná aktívna činnosť; môže odpočívať či venovať sa inej činnosti. Skutočnosť, že služobná pohotovosť žalobcu, za ktorú je odmeňovaný, je pracovným časom a má sa zarátavať do pracovného fondu, ešte samo o sebe nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody.

2.6 Pokiaľ ide o posúdenie, či v prípade žalobcu došlo k porušeniu práva na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas, mal žalobca preukázať, či skutočne pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie, nakoľko nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú hodinami nad maximálny limit pracovného času. Odvolateľ poukázal na potrebu zohľadnenia nerovnomerného rozvrhnutia služobného času u hasiča v referenčnom období 6 mesiacov. V zmysle uvedeného mal žalovaný za to, že pre účely tohto konania je irelevantné, koľko hodín odpracovanej služobnej pohotovosti žalobca odpracoval, relevantná je iba skutočnosť či a v akej miere bol prekročený maximálny 48 hodinový pracovný čas; žalobca tak nemohol vychádzať pri výpočte žalovanej sumy z počtu hodín služobnej pohotovosti. Žalovanému zároveň nebolo zrejmé, prečo si žalobca nemajetkovú ujmu ohodnotil sumou 2,87 Eur za každú hodinu, počas ktorej malo dochádzať k porušovaniu jeho práv.

2.7 Odvolateľ označil žalobu za zmätočnú; žalobca ňou má maskovať svoje mzdové nároky voči svojmu zamestnávateľovi, ktorá skutočnosť má za následok, že žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní, pretože mzdových nárokov je možné domáhať sa len od žalobcovho služobného úradu, ktorým je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a nie Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Zopakoval, že predmetom tohto konania je doplatenie mzdy za služobnú pohotovosť.

2.8 Poukázal na dôkazné bremeno, ktoré v sporovom konaní zaťažuje žalobcu; s ohľadom na zásadu kontradiktórnosti konštatoval, že úlohou žalobcu je označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie v súlade s princípom hospodárnosti, a teda na začiatku konania. Žalovaný vyjadril presvedčenie, že žalobca riadne nepreukázal nárok čo do titulu a výšky; uplatnenú sumu označil za neprimeranú a premrštenú v porovnaní s výškou náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s ujmomou žalobcu podstatne vyššia. Poukazujúc na ustanovenie § 13 ods.2

Občianskeho zákonníka žalovaný konštatoval, že žalobca doposiaľ nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napríklad v medziľudských vzťahoch či nepriaznivom zdravotnom stave žalobcu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku priznanej sumy súdom prvej inštancie. V súvislosti s náhradou škody, resp. nemajetkovej ujmy citoval viaceré rozhodnutia všeobecných súdov Slovenskej republiky (napr. rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 6Co/159/2019 zo dňa 27.05.2020) ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp.zn. 4Cdo/19/2020) a Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Público-Comunicacáo Social, S.A. v. Portugalsko).

2.9 Odvolateľ poznamenal, že žalobca sa mal v prvom rade domáhať upustenia od neoprávneného zásahu do svojich práv u svojho zamestnávateľa v zmysle ustanovenia § 13 ods.1 Občianskeho zákonníka.

2.10 Vychádzajúc z iných rozhodnutí všeobecných súdov Slovenskej republiky v obdobných veciach konštatoval, že priemerná výška doposiaľ priznanej škody, resp. nemajetkovej ujmy bola v rozmedzí od 1.000,- Eur do 2.500,- Eur.

2.11 Žalovaný odvolaním napadol aj výrok o nároku na náhradu trov konania; mal za to, že nárok žalobcu bol uplatnený nesprávne, a teda súd prvej inštancie aj v súvislosti s II. výrokovou vetou vec nesprávne právne posúdil.

3. Žalobca sa v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie považujúc ho v celom rozsahu za zákonný a vecne správny; navrhol ho potvrdiť.

3.1 Vo vzťahu k námietke žalovaného, že súd prvej inštancie nemal právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov so smernicou Európskej únie zdôraznil, že Súdny dvor EÚ vo svojej konštantnej judikatúre výslovne vyžaduje od vnútroštátnych súdov, aby správnosť prebratia smerníc kontrolovali; za nepochybniteľnú považoval skutočnosť, že vnútroštátny súd pri rozhodovaní o nároku jednotlivca na náhradu škody vzniknutej porušením únievého práva má a musí mať právomoc posudzovať, či vnútroštátna právna norma je v súlade s predpismi únievého práva, a teda posudzovať aj to, či konkrétna smernica bola do vnútroštátnej právnej úpravy transponovaná správne; v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-106/89 zo dňa 13.11.1990, C-456/98 zo dňa 13.7.2000 či C-429/09 zo dňa 25.11.2010.

3.2 Žalobca označil za nedôvodnú a neopodstatnenú námietku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, ktorý sa síce snažil spochybníť ju, neuviedol však žiadne nové, skutkovo či právne relevantné argumenty, s ktorými by sa nevysporiadal už súd prvej inštancie. Doplnil, že danosť pasívnej vecnej legitímácie žalovaného vyplýva z dlhoročnej konštantnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie.

3.3 Za nepochybnú považoval skutočnosť, že smernica č. 2003/88/ES sa v celom rozsahu a bez obmedzenia vzťahuje na činnosť hasičov; žalovaný v tejto súvislosti neuviedol žiadne nové skutočnosti ako tie v konaní pred súdom prvej inštancie; s otázkou pôsobnosti smernice sa okresný súd náležite vysporiadal.

3.4 Pokiaľ žalovaný v odvolaní uviedol, že v čase služobnej pohotovosti nie je od hasičov vyžadovaná aktívna činnosť, a teda môžu odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, reagoval žalobca tvrdením, že ako hasič vykonáva určenú služobnú pohotovosť (ktorá mu nie je započítavaná do fondu odpracovaného času a žalovaný ju za pracovný čas nepovažuje) výlučne na pracovisku, ktoré nemôže opustiť, musí byť v pracovnej pohotovosti v služobnej rovnošate pripravený v prípade potreby do 1 minúty opustiť stanicu a vykonať služobný zákrok. Žalobca aj s ohľadom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie považoval za nepochybné, že ním vykonávaná služobná pohotovosť je pracovným časom tak, ako to stanovuje čl. 2 ods.1 smernice č. 2003/88/ES.

3.5 V kontexte správnej transpozície smernice a jej reálneho dodržiavania žalobca zdôraznil, že transpozícia smernice je súladná s právom Európskej únie len vtedy, ak sa ňou reálne dosahuje výsledok smernicou sledovaný. Vo vzťahu k smernici č. 2003/88/ES uviedol, že táto bola do právnej úpravy zákona č. 315/2001 Z.z. transponovaná len formálne, pretože ciele ňou sledované nie sú a ani

neboli dosiahnuté; vnútroštátna právna úprava zákona o Hasičskom a záchrannom zbere ustanovenia smernice nerešpektuje.

3.6 Žalobca bol toho názoru, že svoj nárok odôvodnil a preukázal; poukázal na listinné dôkazy priložené k žalobe, ktoré žalovaný nespochybnil. Uviedol, že ním uplatnená suma 5.279,95 Eur nie je s ohľadom na odpracované hodiny služobnej pohotovosti (1.946,74 hodín) neprimerane vysoká; predstavuje 2,71 Eur za hodinu, ktorá suma je nižšia než priemer minimálnych miezd pre prvý (najľahší) stupeň náročnosti práce za žalované obdobie (3,54 Eur).

3.7 V nadväznosti na skutočnosti uvedené vo vyjadrení konštatoval, že súd prvej inštancie priznal nárok vo výške zohľadňujúcej rozhodujúce skutkové a právne okolnosti veci; zároveň rešpektoval rozhodovacia prax súdov v obdobných sporoch.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení (replika) namietol, že ním v konaní prezentovaná argumentácia nebola zo strany súdu prvej inštancie aplikovaná správne; zotrval na podanom odvolaní a svojich predchádzajúcich podaniach.

5. Ďalšie písomné vyjadrenie podané nebolo.

6. Krajský súd, ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní, vec preskúmal v rozsahu určenom § 380 ods. 1, 2 C.s.p., v rozsahu určenom ustanovením § 379 C.s.p., bez nariadenia pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 C.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods.1,2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

6.1 Podľa § 387 ods. 1,2 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalovaného ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie. Okresný súd dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil. Okresný súd vykonal dostatočné dokazovanie na zistenie skutkového stavu; tento zistil úplne a správne. Odvolací súd sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ktoré je podrobné a presvedčivé, v celom rozsahu stotožňuje; navyše dopĺňa ďalšie skutočnosti podporujúce správnosť napadnutého rozsudku:

8. V konaní nebolo sporné, že žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru s miestom výkonu štátnej služby v okrese Žiar nad Hronom (v období od januára 2020 do apríla 2022), resp. od mája 2022 do novembra 2022 v okrese Zvolen. Podanou žalobou sa domáhal zaplata sumy 5.279,95 Eur, a to titulom náhrady škody (nemajetkovej ujmy); táto mala žalobcovi vzniknúť v dôsledku porušovania jeho práv garantovaných normami komunitárneho práva. Procesný útok žalobcu bol založený na argumentácii o nesprávnom transponovaní čl. 2 ods.1 a čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky. Na podporu svojich tvrdení o porušovaní čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES, a teda o pravidelnom prekračovaní maximálneho týždenného pracovného času presahujúceho 48 hodín, žalobca predložil výpisy z dochádzkového systému SAP a výplatné pásky; tieto žalovaný žiadnym spôsobom nespochybnil, preto ich odvolací súd považoval za nesporné.

8.1 Súd prvej inštancie posúdil nárok žalobcu podľa ustanovení smernice č. 2003/88/ES, zákona č. 315/2001 Z.z. a Občianskeho zákonníka; pozornosť taktiež venoval výkladu pojmov „pracovný čas“ či „čas odpočinku“; tieto vyplývajú jednak zo smernice č. 2003/88/ES ako aj z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, na ktorú okresný súd poukázal a súčasne závery z nej vyplývajúce pri rozhodovaní správne aplikoval.

9. Pokiaľ ide o právomoc súdu prvej inštancie na prejednanie tohto sporu, táto mu bola zverená ustanovením § 3 ods.1 C.s.p., nakoľko aj spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie v dôsledku nesprávnej transpozície smernice do vnútroštátneho právneho poriadku možno subsumovať pod súkromnoprávny spor a v Slovenskej republike neexistuje iný orgán oprávnený

rozhodovať o práve žalobcu na náhradu škody voči štátu pre porušenie práva únie. Bez právneho významu je potom skutočnosť, že žalovaným v tomto spore je štát, pretože ak je účastníkom občianskoprávných vzťahov štát, je právnickou osobou (§ 21 Občianskeho zákonníka). Zároveň nemožno neprihliadnuť aj na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, z ktorej vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva únie medzi jednotlivcom a štátom rozhodujú príslušné vnútroštátne sudy (pozri napr. rozsudok C-429/09). Je tak namieste konštatovanie, že súd prvej inštancie bol nielen oprávnený, ale aj povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k porušeniu práva únie pri preberaní smernice č. 2003/88/ES do zákona o Hasičskom a záchrannom zbere.

10. V súvislosti s odvolacou námietkou žalovaného, že súdu prvej inštancie nesvedčí právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov so smernicou Európskej únie, odvolací súd dodáva, že právna teória a rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie (napr. C-456/98 vo veci Centrosteeel) zdôrazňujú, že ak v konaní pred všeobecným súdom Slovenskej republiky (alebo správnym orgánom) vyplynie potreba aplikácie smernice, tento sa nemôže vyhnúť porovnaniu ustanovení smernice s ustanoveniami právneho predpisu, do ktorého bola smernica transponovaná, a to za účelom zistenia či sa má smernica aplikovať priamo alebo nepriamo. Zároveň sa súd (či správny orgán) nemá uspokojiť len s uvedením tej ktorej smernice v prílohe slovenského transpozíčného predpisu a tým považovať smernicu za správne prebratú; mal by venovať pozornosť porovnaniu znenia smernice s vnútroštátnou právnou úpravou.

11. Čo sa týka transpozície smernice, jej ustanovenia musia byť prebraté do právneho poriadku členského štátu, ktorému je určená, tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná a aby sa dosiahol stav, ktorý je v súlade s cieľom sledovaným smernicou. Z bodu 5 Prílohy č. 4 zákona č. 315/2001 Z.z. vyplýva, že žalovaný prebral smernicu č. 2003/88/ES do predmetného zákona. Súd prvej inštancie však správne konštatoval, že cieľ sledovaný čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES nebol v zákone č. 315/2001 Z.z. dosiahnutý; s uvedeným sa odvolací súd stotožňuje.

11.1 Článok 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES stanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Pracovným časom je v zmysle čl. 2 ods.1 citovanej smernice akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi predpismi a/alebo praxou; čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom (čl. 2 ods.2). Podľa ustanovenia § 85 ods.1 zákona o hasičskom a záchrannom zbere je služobným časom príslušníka časový úsek, v ktorom tento vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu; služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne (§ 85 ods.2 veta prvá zákona č. 315/2001 Z.z.); služobný čas príslušníka môže byť rozvrhnutý nerovnomerne; nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov; pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín; celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni (§ 86 ods.1,2 zákona č. 315/2001 Z.z.). V zmysle ustanovenia § 92 ods.1 citovaného zákona určuje služobný úrad príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

11.2 Vychádzajúc z obsahu ustanovení § 85 ods.1, ods.2, § 86 ods.1, ods.2 a § 92 ods.1 zákona č. 315/2001 Z.z., je zrejmé, že zákon oddeľuje vykonávanie štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v rámci služobného času a vykonávanie štátnej služby v rámci určenej služobnej pohotovosti, ktorá nadväzuje na jeho služobný čas; v oboch prípadoch síce ide o výkon štátnej služby, služobná pohotovosť sa však do služobného (pracovného) času príslušníka Hasičského a záchranného zboru nezapočítava, a to napriek tomu, že nejde o čas odpočinku predpokladaný smernicou. Vnútroštátna právna úprava v zákone č. 315/2001 Z.z. umožňuje zamestnávateľovi žalobcu nezapočítavať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi pracovný čas tak, že ten presiahne maximálnu hranicu týždenného pracovného času stanovenú v čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES. V nadväznosti na uvedené odvolací súd konštatuje, že zákon č. 315/2001 Z.z. v rozpore so smernicou č. 2003/88/ES vyčleňuje zo služobného (pracovného) času príslušníka HaZZ čas určenej služobnej pohotovosti, hoci smernica neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“.

11.3 Súd prvej inštancie správne venoval pozornosť aj porovnaniu znenia posudzovaných ustanovení zákona č. 315/2001 Z.z. pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie a po jej vstupe (bod 10.7 rozsudku súdu prvej inštancie). Mal za to, že dané ustanovenia boli prakticky v totožnom znení súčasťou zákona č. 315/2001 Z.z. už v znení účinnom od 1.4.2002; po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie došlo k zmene ustanovenia § 86 ods.1 len čo sa týka nerovnomerného rozvrhnutia služobného času (z pôvodného obdobia celého roka došlo k zmene jeho rozvrhnutia na obdobie štyroch, resp. šiestich mesiacov) a výkon služobnej pohotovosti bol rozdelený na služobnú pohotovosť, ktorá bezprostredne nadväzuje na služobný čas (§ 92 ods.1) a služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času (§ 92 ods.2). V kontexte uvedeného mal odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, za preukázané, že žalovaný v rámci preberania smernice č. 2003/88/ES po vstupe do Európskej únie nezohľadnil skutočnosť, že pracovná pohotovosť je pracovným (služobným) časom pracovníka. V dôsledku tejto skutočnosti potom neobstojí námietka žalovaného, že nebolo preukázané nesprávne prebratie smernice č. 2003/88/ES, resp. že žiadne ustanovenie zákona č. 315/2001 Z.z. nie je v rozpore so smernicou.

12. Odvolacia argumentácia žalovaného spočívajúca v poukazovaní na rozdiel medzi prebratím a aplikáciou smernice č. 2003/88/ES sa odvolaciu súdu javí ako nedôvodná; navyiac, totožnú argumentáciu žalovaný uplatnil aj v konaní pred súdom prvej inštancie, ktorý sa s ňou podrobne vysporiadal v bode 10.8 napadnutého rozhodnutia.

12.1 Je potrebné dodať, že hoci sa žalovaný na aplikácii smernice č. 2003/88/ES, resp. zákona č. 315/2001 Z.z. voči žalobcovi priamo nepodieľa, je táto skutočnosť z hľadiska prejednávaneho sporu bez právneho významu. Predpoklady zodpovednosti za škodu vychádzajú z objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu. V zmysle čl. 29 smernice č. 2003/88/ES je táto adresovaná členským štátom; žalovaný ako členský štát Európskej únie, a teda adresát smernice, bol povinný prijať opatrenia za účelom dosiahnutia smernicou sledovaného cieľa, t.j. bol povinný zabezpečiť jednotlivcovi smernicou priznané právo na bezpečnosť a ochranu zdravia pri organizácii pracovného času. V kontexte uvedeného potom žalovanému v prejednanom spore svedčí pasívna vecná legitímácia, nakoľko je to práve žalovaný, ktorý zodpovedá za správne prebratie smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky; za žalovaného koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy. Zamestnávateľovi žalobcu by svedčila pasívna vecná legitímácia v prípade, že by tento v rozpore so správne prebratou smernicou do právneho poriadku Slovenskej republiky (ku ktorej nedošlo) porušil vnútroštátnu úpravu pracovného času. Námietka žalovaného o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie tak nebola dôvodná.

13. Čo sa týka argumentácie žalovaného, že smernica č. 2003/88/ES sa na žalobcu nevzťahuje, táto je (tak ako bolo konštatované vyššie) totožná s jeho procesnou obranou prezentovanou v konaní na okresnom súde. Odvolací súd preto nepovažoval za účelné podrobne sa k tejto námietke vyjadrovať, nakoľko sa s ňou rozsiahlo, vyčerpávajúco a najmä správne vysporiadal už súd prvej inštancie v bode 10.9 napadnutého rozsudku, vychádzajúc pritom z rozhodnutí iných senátov konajúceho odvolacieho súdu v obdobných sporoch.

13.1 Súd prvej inštancie vo vzťahu k pôsobnosti smernice č. 2003/88/ES (najmä jej čl. 6 písm. b/) na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, a teda aj na žalobcu, správne vychádzal jednak zo znenia smernice ako aj z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, pretože súd je povinný plne uplatňovať výklad práva únie, ktorý podal Súdny dvor Európskej únie (pozri rozsudok C-261/21 zo dňa 7.7.2022); aplikoval závery rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie C-397/01 až C-403/01 z 5.10.2004 vo veci Pfeiffer a i., C-429/09 vo veci Fuss, C-518/15 vo veci Matzak či C-52/04 z 14.7.2005 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg, ktoré sa vzhľadom na skutkové okolnosti prejednávaneho sporu plne vzťahujú aj na žalobcu.

13.2 Pozornosti odvolacieho súdu neušla ani námietka žalobcu o nemožnosti uplatňovania smernice č. 2003/88/ES z dôvodu, že štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúcich zásahovú činnosť možno subsumovať pod negatívne vymedzenie smernice č. 89/391/EHS, t.j. pod jej čl. 2 ods.2. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že v zmysle čl. 1 ods.3 smernice č. 2003/88/ES sa táto vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice. Smernica č. 2003/88/ES tak výslovne odkazuje na čl. 2 smernice č. 89/391/EHS.

13.2.1 Cieľom smernice č. 89/391/EHS je zavedenie opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Z jej čl. 2 ods.1 vyplýva, že sa uplatňuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.) (pozitívne vymedzenie smernice); v zmysle čl. 2 ods.2 sa táto smernica neuplatňuje tam, kde s ňou sú nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany (negatívne vymedzenie smernice). Rozsah pôsobnosti smernice č. 89/391/EHS sa majú vykladať v širšom zmysle; výnimky z jej pôsobnosti stanovené v čl. 2 ods. 2 sa musia vykladať reštriktívnym spôsobom.

13.2.2 Odvolací súd zároveň konštatuje, že čl. 2 ods.2 smernice č. 89/391/EHS nevylučuje z pôsobnosti tejto smernice služby civilnej ochrany ako také (ako sa žalovaný snažil presvedčiť súd), ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ktorých osobitná povaha je nevyhnutne v rozpore s pravidlami uvedenými v tejto smernici. Účelom úpravy obsahovanej v čl. 2 ods.2 smernice č. 89/391/EHS je zabezpečenie riadneho fungovania služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane mimoriadna udalosť alebo situácia osobitného rozsahu (napr. prírodná katastrofa, pre ktorú je typické, že rozvrhnutie pracovného času pre zásahové a záchranné tímy nie je možné); táto sa však odlišuje od štandardnej obsahovej náplne práce a plnenia úloh žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Hoci sa žalobca pri výkone svojej práce bezpochyby stretne aj s nepredvídateľnými situáciami, činnosti, ktoré za zvyčajných podmienok vykonáva je možné vopred organizovať či naplánovať, a to vrátane rozvrhnutia pracovného času. Odvolací súd na základe uvedeného konštatuje, že na činnosť žalobcu sa vylúčenie z pôsobnosti čl. 2 ods.2 smernice č. 89/391/EHS nevzťahuje, naopak, táto smernica je plne aplikovateľná. Zároveň štátna služba žalobcu sa nevyznačuje takými osobitosťami, ktoré by odporovali súčasnému použitiu smernice č. 2003/88/ES.

13.3 Neobstojí ani odvolacia námietka žalovaného, že čl. 17 ods.1 smernice č. 2003/88/ES umožňuje členským štátom, aby sa odchyľili od uplatňovania čl. 6 za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby civilnej ochrany. Odvolací súd zdôrazňuje, že čl. 17 ods.1 sa vzťahuje na vrcholových riadiacich pracovníkov alebo iné osoby s právomocou nezávislého rozhodovania (a), rodinných pracovníkov (b) alebo pracovníkov slúžiacich náboženské obrady v kostoloch a náboženských spoločenstvách (c); na žalobcu sa vzťahuje čl. 17 ods.3 písm. b) bod iii) danej smernice, ktorý odklon od čl. 6 neumožňuje.

14. Žalobca sa v tomto konaní domáhal zaplata náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 5.279,95 Eur; túto sumu vyčíslil ako súčin odpracovaných hodín služobnej pohotovosti (2.002,33 hodín) za žalované obdobie od januára 2020 do novembra 2022 a rozdielu peňažnej náhrady vyplácanej za určenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods.1 zákona č. 315/2001 Z.z. a náhrady za nariadenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods.2 písm. a) daného zákona.

14.1 Zo súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca v rozpore s čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES v žalovanom období odpracoval 2.002,33 hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli (v rozpore s čl. 2 smernice č. 2003/88/ES) započítané do fondu odpracovaného (služobného) času. Zásah do osobnosti žalobcu spôsobený tým, že tento v období od januára 2020 do novembra 2022 pracoval v priemere viac ako 48 týždenne bol preukázaný; za tento zásah do práv žalobcu na súkromný a rodinný život ako aj zásah do práva na ochranu jeho zdravia mu patrí nárok na primerané odškodnenie.

14.2 Súd prvej inštancie tak po zistení, že boli splnené podmienky zakladajúce zodpovednosť žalovaného za škodu (čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES priznávajúci pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov maximálne 48 hodín nebol do právneho poriadku Slovenskej republiky správne transponovaný, nakoľko zákon o hasičskom a záchrannom zbere umožňuje, aby týždenný pracovný čas vrátane nadčasov presiahol 48 hodín; porušenie je dostatočne závažné, pretože porušuje jasnú a konkrétnu normu únie; porušenie práva únie je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ), priznal žalobcovi peňažné plnenie titulom nemajetkovej ujmy, ktorú považuje odvolací súd, vzhľadom na uvedené, za primeranú. Odvolací súd mal za preukázané, že škoda, ktorá má nemajetkovú povahu, vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, ktorý nemohol stráviť s rodinou, blízkymi, priateľmi či fyzickou a psychickou regeneráciou.

14.3 V kontexte uvedeného tak okresný súd správne aplikoval ustanovenie § 11 v spojení s § 13 Občianskeho zákonníka týkajúce sa nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv. Len samotné konštatovanie porušenia práva by vzhľadom na odpracovanie niekoľko tisíc hodín, ktoré by žalobca mohol venovať iným aktivitám, nebolo dostatočným zadosťučinením; týmto sa javí byť práve odškodnenie v podobe peňažnej náhrady takto vznikutej ujmy (uvedené vyplýva aj z ustanovenia § 17 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti štátu za spôsobenú škodu pri výkone verejnej moci). Zároveň netreba opomínať, že aj právo Európskej únie uznáva, že v dôsledku jeho porušenia môže dôjsť u poškodenej osoby k náhrade nemajetkovej ujmy (čl. 82 Nariadenia Európskej únie č. 2016/679).

14.4 Ak žalovaný namietal, že podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka splnené neboli, odkazuje odvolací súd v konkrétnostiach aj na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v bodoch 10.22 a 10.23, v ktorých sa s možnosťou aplikácie daného ustanovenia podrobne vysporiadal.

14.5 Pokiaľ žalovaný v odvolaní poukazoval na rozhodnutia iných okresných či krajských súdov, v ktorých tieto priznali žalobcom nemajetkovú ujmu vo výške od 1.000,- Eur do 2.500,- Eur, odvolací súd reaguje tvrdením, že určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy závisí od voľnej úvahy súdu. Okresný súd správne prihliadol na okolnosti, za ktorých k vzniku ujmy došlo (nesprávna transpozícia smernice č. 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z.), na následky, ktoré žalobcovi vznikli (zásah do súkromného života žalobcu, strata práva na odpočinok); zohľadnil aj žalobcom predložený výpočet, na základe ktorého dospel k výške žalovanej sumy; uplatnený nárok považoval súd za primeraný. Argumentácia súdu prvej inštancie bola aj v tejto časti správna, preto sa odvolací súd v plnom rozsahu s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy stotožnil.

15. Z vyššie uvedeného vyplýva, že podané odvolanie nebolo spôsobilé spochybniť správnosť rozhodnutia okresného súdu. Odvolací súd ho preto postupom podľa § 387 ods.1, ods.2 C.s.p. potvrdil, a to aj v závislom výroku o trovách konania.

16. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý bol v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešný, priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %. O výške trov konania rozhodne súdny úradník súdu prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením.

16.1 Odvolací súd dôvod na určenie dlhšej paričnej lehoty nevzhladol; lehotu 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške trov konania považoval za dostatočnú, a to aj s ohľadom na množstvo konaní, ktoré sú od roku 2015 vedené na všeobecných súdoch v rámci celej Slovenskej republiky a v ktorých je žalovanému ukladaná povinnosť plniť titulom náhrady nemajetkovej ujmy.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis.
- (§ 127 ods. 1 C.s.p.)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo

zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.